

Sygn. akt III USK 24/21

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania E. D., P. S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.
o wymiar składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 21
stycznia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 lutego 2019 r. oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. i określił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w okresie luty – października 2017 r. dla P. S..

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy nie kwestionował, że P. S. podlegała ubezpieczeniom społecznym z racji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u E. D.. Sporna była wysokość podstawy wymiaru składek. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakwestionował świadczenie pod nazwą prowizja. Twierdził, że należność ta nie została ubezpieczonej przez pracodawcę przyznana i wypłacona. Sąd Apelacyjny poczynił odmienne ustalenia faktyczne, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji oraz zmianą zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Skargę kasacyjną wywiódł organ rentowy, zarzucił wyrokowi Sądu Apelacyjnego naruszenie: 1) art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 22 § 1 k.p. przez ich błędne zastosowanie; 2) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w następstwie czego doszło do wyrokowania z pominięciem lub wbrew istotnej części materiału dowodowego, z pominięciem odmiennych ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji.

W ocenie skarżącego doszło do wypełnienia dyspozycji art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna Sądu. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej zaświadcza zarzut naruszenia przepisów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Na początku rozważań trzeba przywołać kilka fundamentalnych reguł postępowania kasacyjnego. Po pierwsze, Sąd Najwyższy nie jest sądem trzeciej instancji. Oznacza to, że nie rozpoznaje sprawy, ale skargę kasacyjną. Po drugie, podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Po trzecie, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96 - OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r. II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05,

LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436).

Mając w pamięci zaprezentowane reguły, trzeba podkreślić, że w rozpoznawanej sprawie determinujące znaczenie ma sfera faktów, a nie prawa. Chodzi bowiem tylko o to, czy pracownica (ubezpieczona) otrzymywała, czy też nie otrzymywała prowizje, co ma wpływ na wysokość podstawy wymiaru składek. Zarzut naruszenia przepisów postępowania w istocie zwalcza niekorzystne dla organu rentowego ustalenie faktyczne w zakresie owych prowizji. Oznacza to, że tak nakreślony aspekt nie może świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skoro w tego rodzaju środku odwoławczym nie można kwestionować ustaleń faktycznych i oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, to argumentacja nie stosująca się do tych reguł nie może świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Analiza uzasadnienia skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że podstawowym zarzutem organu rentowego jest uchybienie art. 382 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z naruszeniem tego przepisu mamy do czynienia wtedy, gdy sąd drugiej instancji, mimo przeprowadzonego przez siebie postępowania dowodowego, orzekł wyłącznie na podstawie materiału zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji albo oparł swoje merytoryczne orzeczenie na własnym materiale, z pominięciem wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2018 r., II PK 49/17, LEX nr 2540109). Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. w zasadzie nie może stanowić samodzielnego uzasadnienia podstawy kasacyjnej naruszenia prawa procesowego; przepis ten zawiera ogólną dyrektywę kompetencyjną, wyrażającą istotę postępowania apelacyjnego i dlatego konieczne jest wytknięcie przy konstruowaniu tego zarzutu także innych przepisów normujących postępowanie rozpoznawcze, które sąd drugiej instancji naruszył (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 2018 r., IV CSK 250/17, LEX nr 2521611). Tym innym przepisem nie może być jednak art. 233 § 1 k.p.c. (ze względu na brzmienie art. 398³ § 3 k.p.c.) – zob.

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2019 r., I PK 68/18, OSNP 2020 nr 7, poz. 66. W nawiązaniu do zgłoszonej podstawy skargi kasacyjnej należy zwrócić uwagę, że art. 382 k.p.c. nie wchodzi w relację z art. 328 § 2 k.p.c. Czym innym jest bowiem orzekanie na podstawie materiału dowodowego, a czym innym relacjonowanie swojego stanowiska. Przeprowadzony wywód wyjaśnia, że twierdzenie organu rentowego, że doszło do oczywistego naruszenia art. 382 k.p.c. nie jest nośne, a w każdym razie nie stanowi o ziszczeniu się przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi racjami, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.